

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Hoofdstuk 1 - Gegevens over de locatie Marktstraat 5	3
Hoofdstuk 2 – Ontwikkeling Ootmarsum en met name de Marktstraat; een gebiedsgerichte benadering	5
Hoofdstuk 3 – Bouw- en gebruiksgeschiedenis van Hotel de la Poste; een objectgerichte benadering	8
Conclusies	22

Inleiding

Ootmarsum is een stadje met een rijke historie. In de Late Middeleeuwen speelt het samen met Oldenzaal, Delden en Almelo een belangrijke rol in Twente. Ook in de 80-jarige oorlog is er gestreden om Ootmarsum. Het huidige stratenpatroon heeft zich in die tijd gevormd. In de 18de en 19de eeuw komt Ootmarsum in een vrije val. De Industriële Revolutie gaat aan Ootmarsum voorbij en voor de spoorwegen is het niet interessant om Ootmarsum op te nemen in het spoorwegennet. Ootmarsum komt meer en meer aan de periferie te liggen. Waar andere steden, zoals Oldenzaal, in hun verschijningsvorm totaal veranderen, blijft in Ootmarsum alles bij het oude.

*Jacob van Ruisdael
(1628 – 1682)*

*Titel: weids landschap met
gezicht op Ootmarsum vanaf
de Kuiperberg*

Datering: 1660- 1664

Ootmarsum ontwikkelt zich vanaf het midden van de 20ste eeuw meer en meer als kunststadje. Maar dan wel een kunststadje met een rijke historie in gebouwen, geschiedenis en gebruiken; een toeristisch centrum met veel allure.

Hotel de la Poste aan de Marktstraat 5 is daar een spraakmakend voorbeeld van. Een hotelgeschiedenis, die meer dan 100 jaar teruggaat, nauw verweven met de opkomst van de auto en - gek genoeg – zelfs met de KLM! Een geschiedenis ook, die mooie verhalen bevat hoe mensen met elkaar omgaan en leven.

De restauratie van het pand vindt plaats met behoud van de cultuurhistorische kwaliteiten. Het noodzakelijke archeologisch onderzoek op het volledige perceel geeft mogelijk geheimen prijs, want al in 1560 was deze plek volledig bebouwd. Bijzonder is dat op het perceel nog een vakwerkschuur staat uit 1822, die door de architect Jan Jans gerestaureerd is. Doel van deze studie is om de geschiedenis van de plek zelf en de bouw- en gebruiksgeschiedenis van Hotel de la Poste aan de Marktstraat 5 goed in kaart te brengen.

Hoofdstuk 1 - Gegevens over de locatie Marktstraat 5

De NAW-gegevens zijn:

Marktstraat 5
7631 BX Ootmarsum

De kadastrale gegevens zijn:

Kadastrale gemeente is Dinkelland
Perceelnummer is sectie A 2148
Oppervlakte is circa 678 m²
Het totale bruto vloeroppervlak (BVO) bedraagt 839 m² over vier bouwlagen; respectievelijk 325 m² op de begane grond, 224 m² op de eerste verdieping en 210 m² op de tweede verdieping en 80 m² op de zolderverdieping.

Kadastrale kaart

Korte beschrijving object:

Het betreft hier een gebouw, dat ruim 100 jaar oud is. In 1918 heeft het de huidige bestemming van hotel gekregen. Vanaf dat moment draagt het de naam: Hotel de la Poste. De voorgevel ligt aan de Marktstraat en een deel van de perceelsgrens loopt langs de Kapelstraat. Daar bevindt zich ook het koetshuis, dat in 1822 gebouwd is en bij het hotel hoort. Het hotel is in 1925, 1962 en 1975 ingrijpend verbouwd. In maart 2016 koopt Harry Oude Weernink het hotel.

Luchtfoto met in het midden links het object

Status van Beschermd Stadsgezicht:

De Marktstraat 5 maakt deel uit van het Beschermd Stadsgezicht. Die aanwijzing vindt plaats in 1996 en omvat het hele centrum binnen de Oost- en Westwal. Doel van de aanwijzing is *“de karakteristieke met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als een zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen. De aanwijzing beoogt op die wijze een grondslag te bieden voor een ruimtelijke ontwikkeling die recht doet aan de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruikt maakt en daarop voortbouwt”*. Wat de locatie nog bijzonder maakt, is dat het pand aan de Marktstraat 5 ingeklemd zit tussen twee rijksmonumenten. Tenslotte is het centrumgebied ook nog aangemerkt als zijnde een terrein van archeologisch waarde. Dat stelt eisen aan grondwerkzaamheden.

ARCHIEF_NR	DNK02050
ROB_NR	13.973
Soort monument	STADSKERN,TERREIN
Archeologische waarde	Terrein van archeologische waarde
Wijze van bescherming	Terrein komt in aanmerking voor oudheidkundig bodemonderzoek of oudheidkundige waarnemingen
Beheersafpraak	Voorafgaand aan grondwerkzaamheden dient men contact op te nemen met de provinciaal-archeoloog.
Sinds	19-12-2005

Aanduiding van het centrumgebied als archeologisch monument

Bestemmingsplan:

De functie-aanduiding voor de Marktstraat 5 is horeca categorie 2 en maakt onderdeel uit van het bestemmingsplan Ootmarsum-centrum; vastgesteld in oktober 2010. Het is een conserverend bestemmingsplan, gericht op behoud en herstel van de aangegeven cultuurhistorische en ruimtelijke waarden van het gebied en zijn bebouwing. Een direct gevolg van de aanwijzing tot Beschermd Stadsgezicht. Belangrijk is vast te stellen dat de plannen van de nieuwe eigenaar niet strijdig zijn met het bestemmingsplan.

Uitsnede uit de kaart van het bestemmingsplan 2010

Hoofdstuk 2 - Ontwikkeling Ootmarsum en met name de Marktstraat; een gebiedsgerichte benadering

Ootmarsum – volgens de legende genoemd naar de Frankische koning Odemarus of Othmar, die vanuit deze kleine nederzetting in het begin van de jaartelling streed tegen de Saksen - is een stadje met een rijke historie en behoort tot de oudste steden van Twente. Het laat-middeleeuws stratenpatroon is nog altijd zichtbaar. De bisschop van Utrecht geeft in de loop van de 14de eeuw toestemming om de stad te ommuren. Zo komt er een dubbel grachtenstelsel met omwalling ertussen. En aan de rand van de binnenste gracht komt nog een extra wal. Die wallen worden beplant met meidoornstruiken en ander ondoordringbaar struikgewas. De Houten Poort aan de zuidzijde en de Stenen Poort aan de noordzijde geven toegang tot de stad. Die verbinding tussen de oorspronkelijke poorten gaat nog altijd van de Grotestraat via de Schiltstraat naar de Marktstraat in een soort schaarbeweging.

Kaart van Jacob van Deventer uit 1560/1561

Jacob van Deventer tekent de plattegrond in opdracht van koning Philips II om militair-strategische redenen. Blijkbaar was Ootmarsum belangrijk genoeg om in kaart te brengen. Prins Maurits verovert in 1597 het stadje en ontmantelt de vestingwerken.

Toch blijft de structuur binnen de omwalling intact. Op onderstaande luchtfoto zijn duidelijk de Oostwal en Westwal zichtbaar op de plek van de dubbele gracht en de schaarbeweging vanuit het zuiden de Grotestraat omhoog, rechts de Schiltstraat (= het hoogste punt) en dan de Marktstraat. Grappig is dat vanaf 1333 tot 1798 Ootmarsum veel soorten gilden kent. De achternamen van een aantal gildeleden uit die tijd zijn bekend. Daar komen namen voor zoals Ossenvoort, Bloemen, Cremer en Ten Bokum. Die familienamen komen nog steeds voor in Ootmarsum. Dat betekent dat Ootmarsummers al 650 jaar lang op dezelfde manier door hun stadje lopen!

Luchtfoto met het Middeleeuws stratenpatroon

De inleiding, horend bij de aanwijzing tot Beschermd Stadsgezicht, geeft een fraaie opsomming van de overwegingen:

“... het historisch aspect is ook thans nog duidelijk herkenbaar aanwezig in de ruimtelijke opbouw van Ootmarsum. Deze opbouw kenmerkt zich vooral door het centraal gelegen kerkplein waaromheen, in een zekere regelmaat, de bebouwing is gegroepeerd. Het merendeel van de straten komt uit op het Kerkplein, het stratenpatroon is tamelijk dicht. Het stadje wordt gekenmerkt door bochtige straten, het ontbreken van doorgaande rooilijnen en de ligging van de panden los van elkaar. De kenmerkende stadsstructuur, in samenhang met de historisch waardevolle bebouwing, waartoe een achttiental beschermde monumenten behoort, levert een beeld van zodanige cultuurhistorische waarde, dat een aanwijzing van Ootmarsum als beschermd stadsgezicht gerechtvaardigd is.”

Jacob van Deventer heeft tientallen kaarten gemaakt. Het noorden plaatst hij aan de bovenzijde. Hij maakt gebruik van zogenaamde driehoeksmetingen en door zijn ervaringen zijn die kaarten zeer betrouwbaar. Straten en pleinen kleurt hij wit, huizen roodachtig, daken en torens van belangrijke gebouwen blauw en weidegronden groen.

Uitsnede kaart Jacobus van Deventer 1560 Kadastrale minuutkaart van 1832

Duidelijk is op beide kaarten zichtbaar dat het stratenpatroon nauwelijks veranderd is, ondanks ruim 270 jaar verschil! De Marktstraat kent – gezien de kleuraanduiding – al bebouwing in 1560. Bovendien is het één van de drie straten, die in het stadje de noord/zuid-verbinding vormt. Opvallend is dat de binnenste wal - oorspronkelijk een ophoping van zand, begroeid met doornachtige struiken – afgegraven is tot het niveau van een straatje. Deze Kapelstraat, overgaand in de Bergstraat en Walstraat, vormt een ring, die parallel loopt aan de Westwal en Oostwal.

Er is nog iets bijzonders met de percelen aan de Marktstraat. De panden zelf staan met de zijgevels haaks op de straat. Maar omdat de Kapelstraat na het pand op nummer 9 naar binnen buigt, vertonen de eerste percelen allemaal een knik in het perceelsoppervlak naar links. Dat geldt ook voor de Marktstraat 5. Feitelijk komt het perceel op nummer 5 op de kaart uit 1832 vrijwel overeen met de kadastrale kaart anno 2016. Dat betekent dat verwacht mag worden dat de grond op z'n minst archeologisch interessant is.

Vergelijking tussen de kaart uit 1832 en de kadastrale kaart uit 2016

Hoofdstuk 3 - Bouw- en gebruiksgeschiedenis van Hotel de la Poste; een objectgerichte benadering

Foto rond 1900 met op de plaats van Hotel de la Poste een stadsboerderij

Zoals uit hoofdstuk 2 blijkt, is de Marktstraat al bebouwd geweest aan beide kanten omstreeks 1560. Verreweg de meeste panden in die tijd zijn van hout. Het Cremershuis aan de Marktstraat 3 – links van Hotel de la Poste - bestaat oorspronkelijk uit 2 houten panden, die in 1656 worden samengevoegd en voorzien van een stenen voorgevel. In 1965 wordt het aangewezen tot rijksmonument . De redengevende omschrijving luidt als volgt: “*Pand met rijke bakstenen gevel met zandstenen hoekblokken, waterlijsten, beeldhouwde klauwstukken en fronton bekroond door pijnappel. Wapenstein met wapens Cremer-Dreesman en jaartal. Inrijpoort met zandstenen omlijsting en leeuwenmasker op de sluitsteen, dichtgezet met winkelraam*”. Bij de restauratie in 1972 blijkt uit dendrochronologisch onderzoek dat het gebintwerk in een aantal gevallen gedateerd is op 1620 en resten leem en riet zelfs uit de 14de eeuw.

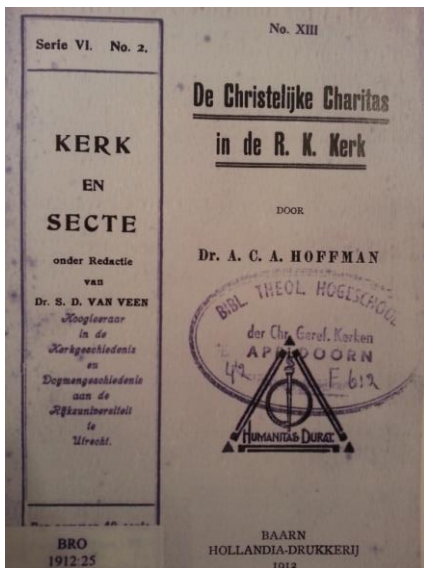
Op de plaats van Hotel de la Poste staat op de foto een voornamelijk houten stadsboerderij met een ietwat hellende Saksische houten topgevel. Het begrip “stadsboerderij” verwijst eerder naar de vorm van het gebouw dan naar de functie. Het is niet te achterhalen wat de functie van het gebouw precies is geweest. Maar het is wel denkbaar dat sommige stadsbewoners buiten de wallen grond bezaten en daar ook vee hielden.

De familie Teusse is generaties lang eigenaar van de opstal. De eerste volkstelling uit 1748 vermeldt al de naam van Jan Teusse in het Marktvierendeel. Jan Cremer van het latere Cremershuis is zijn buurman. Hij heeft gewoond op het perceel van de Marktstraat 5. In 1795 is er een Teusse met als beroep wijnhandelaar. In het kadasterregister van 1829 wordt Hendricus Teusse vermeld als wijnkoper, woonachtig aan de Marktstraat.

Na de dood van Hendricus Teusse en zijn vrouw Johanna Berendina Engbers verkopen de erven de stadsboerderij op 20 sept. 1867 aan het bestuur van de Vereeniging van den Heiligen Vincentius à Paulo in Ootmarsum. Een koopakte uit 1900 onthult veel raadselen over het laatste deel van de 19de eeuw rond het functiegebruik.

*Partijen verklaarden dat het verkochte door
genoemde instelling is aangekocht van de
erven van wijlen de echtelieden Hendrickus
Teusse en Johanna Berendina Engbers
bij onderhandse acte waarvan het relaas
der registratie luidt: Geregistreerd te
Almelo den vijfen twintigsten September
1800 zeven en zestig deel 39 folio 183.*

“Partijen verklaarden dat het verkochte aan genoemde instelling is aangekocht van de erven van wijlen den echtelieden Hendrikus Teusse en Johanna Berendina Engbers bij onderhandse acte waarvan het relaas der registratie luidt: Geregistreerd te Almelo den vijf-en-twintigsten September 1800 zeven en zestig”

Het bestuur in Ootmarsum maakt deel uit van een internationale katholieke vereniging van leken in dienst van de noodlijdenden.

Een klein stukje tekst uit het hiernaast afgebeelde voorblad van een uitgave uit 1912:

“In 't gesticht te Udenhout wordt school- en volksonderwijs gegeven en tuin- en veldarbeid beoefend. Te Wessum bij Roermond worden achterlijke meisjes geestelijk ontwikkeld door de Eerw. Zusters van O. L. Vrouw. Voor nuttige handwerken en huiselijke bezigheden worden zij daar, zooveel nog mogelijk, opgeleid. In Ootmarsum en Woerden zijn kath. scholen voor opleiding van dienstboden tegen zeer lage vergoeding.”

Dit gegeven verklaart waarom jarenlang gedacht is dat de stadsboerderij een dependance zou zijn geweest van de Latijnse School. Het is deze vereniging, die uiteindelijk de stadsboerderij sloopt en wellicht tbv de opleiding een nieuw onderkomen bouwt. Op 12 juni 1900 wordt Albert Cornelis Beukers, opgevoerd als ‘logementshouder’, eigenaar van de Marktstraat 5 voor 3250 gulden:

*aan den Heer Albertus Cornelis Beukers
logementshouder te Ootmarsum en zulks
voor eene som van drie duizend twee honderd
vijftig gulden f 3250 onder bepaling dat*

“... aan den Heer Albertus Cornelis Beukers logementhouder te Ootmarsum en zulks voor eene som van drie duizend twee honderd vijftiggulden f 3250”

De foto hiernaast laat zien dat het bij de oorspronkelijke stadsboerderij om een voornaam huis ging met een sterk symmetrische voorgevel. Ook de stoeptreden geven het pand extra cachet. Het koetshuis -achter het pand en liggend langs de Kapelstraat - maakte toen al deel uit van het perceel. In de laatste 30 jaar van de 19de eeuw volgt de sloop en maakt het plaats voor het gebouw, dat we nu kennen als Hotel de la Poste.

Op de onderstaande foto uit 1910 is duidelijk het Cremershuis te zien met ernaast het nieuw gebouwde pand met als adres Marktstraat 5. Daarnaast is slecht zichtbaar het pand op nummer 7 met daarnaast het hoekpand Marktstraat/ Kapelstraat op nummer 9. Het laatstgenoemde pand met de dakrichting parallel aan de weg is in 1914 afgebroken. Net als het Cremershuis geldt dat hier twee panden uiteindelijk één nieuwe voorgevel krijgen. Ook dit pand krijgt in 1965 de status van rijksmonument met een summiere beschrijving: "Pand met vakwerk-zijgevel en vernieuwde voorgevel".

Foto van de stadsboerderij

Foto uit 1910 met zichtbaar het nieuw gebouwde pand van Marktstraat 5

In juni 1900 koopt Albertus Cornelis Beukers het redelijk nieuwe woonhuis van de familie Teusse en maakt er een eenvoudig hotel van. Beukers is bestuurslid van de in 1901 opgerichte VVV, meldt zijn hotel aan bij het Internationaal Verkeersbureau in

Amsterdam en Den Haag en mobiliseert ondernemers in Ootmarsum meer samen te werken. De naam “Hotel de la Poste” is een bewuste keus van de familie Beukers. Het is een verwijzing naar de tijd van de postkoets, die de verbinding vormt tussen de Hanzesteden. En op de grens van de 19de – naar de 20ste eeuw is het letterlijk “bon ton” om je uit te drukken met Franse termen. Het is deftig en een aanduiding van hoge kwaliteit.

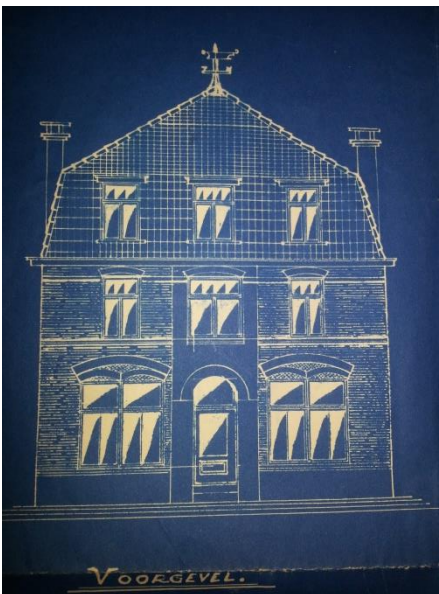
Vanaf het begin van de 20-ger jaren is de oudste zoon Antoon zonder meer de drijvende kracht. De bedrijfsvoering heeft meer het karakter van een familiebedrijf, want zijn 2 broers en 2 zussen hebben zowel financiële ondersteuning geboden als ook daadwerkelijk gewerkt in het hotel. Zijn zusters Christien en Mientje hebben tot zijn dood in 1959 altijd gewerkt in Hotel de la Poste en blijven, net als Antoon, ongetrouwd.

Vlak na de oplevering als hotel

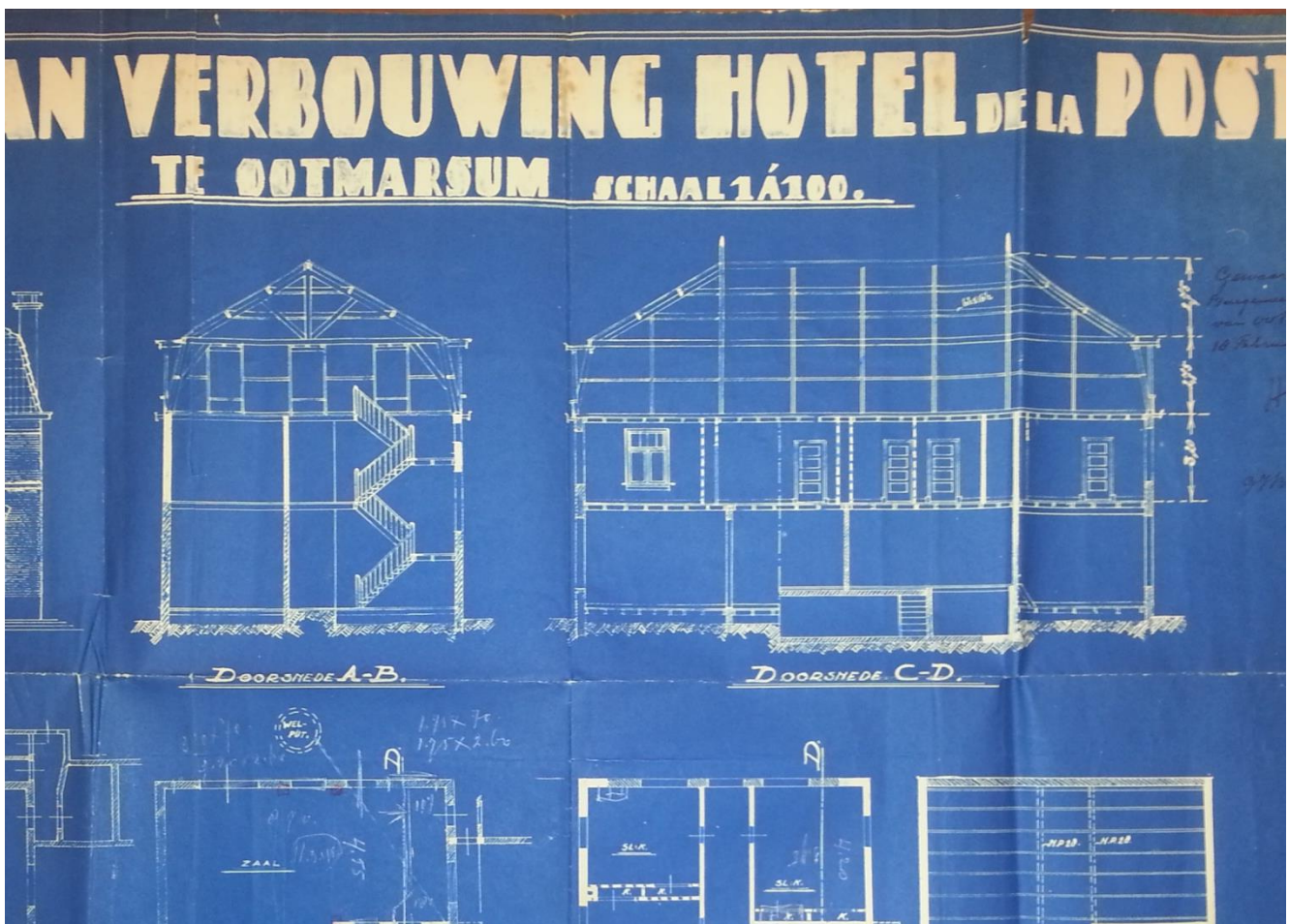

Straatbeeld begin 20-ger jaren

Blauwdruk wijziging voorgevel

Toch broedt Antoon Beukers op een uitbreiding van het hotel. Het hotel heeft te weinig kamers. Hij wil een volledige 2de verdieping realiseren met o.a. aan de voorzijde en achterzijde 2 x een drietal kamers met dakkapellen. Daarboven ontstaat nog een zolderverdieping van 80 m². Dat vereist een forse aanpassing van de voorgevel. Ook de fundering moet verstevigd worden. Op 18 februari 1925 heeft de dan 29- jarige hotelhouder de vergunning binnen. Hotel de la Poste krijgt hierdoor een ander aanzien. De dakgoot boven de eerste verdieping wordt met een verspringing doorgetrokken, het roosvenster vervalt en de driehoekige afsluiting van het voorportaal verdwijnt. Het gebouw krijgt een soort mansardekap, die boven de dakkapellen een schilddakvorm heeft. Beide foto's links illustreren de veranderingen.

Deel van de blauwdruk uit 1925

Op bovenstaande tekening vallen 2 zaken op. Onder “doorsnede A-B” staat een cirkel aangegeven met de aanduiding “welput”; gelegen op een paar meter van de achtergevel. Die plek wordt weer zichtbaar, wanneer de later toegevoegde serre afgebroken is. Boven “doorsnede C-D” is duidelijk de kelder met trap te zien, die zich onder het pand bevindt. Qua datering is die kelder, voorzien van een gemetseld tongewelf, gebouwd tussen 1700 en 1750. Bij de bouw rond 1900 is de kelder ingepast. Dat verklaart ook de opkamer boven de kelderruimte. Mogelijk behoorde de kelder bij de stadsboerderij. Denkbaar is dat de kelder ooit gebruikt is door Hendrikus Teusse, eigenaar van het perceel in de tijd van de kadastrale minuutkaart uit 1832 en wijnkoper van beroep. Of zelfs nog eerder, want de volkstelling van 1795 vermeldt ook een zekere Jan Teusse, die wijnkoper is. Maar het blijft speculeren.

Uithangbord van Van Haeften; gemaakt door de smid Lutten uit Denekamp

Antoon Beukers vraagt de Enschedese graficus Gerard van Haeften een uithangbord te ontwerpen met daarop de postkoets afgebeeld. Beukers vraagt hem ook een prospectus te maken met een tiental tekeningen, waaronder bv. het kasteel Brecklenkamp, de watermolen bij Lage in Duitsland en de Hezeberg. Elke tekening is voorzien van een uitgebreide

beschrijving. Beukers heeft een goed gevoel voor promotie en gedraagt zich op en top als hotelier. De prospectus begint met de volgende tekst:

Bonds-Hotel A.N.W.B. – Garage A.N.W.B. Clubhotel Kon. Nederlandsche Vereeniging voor Luchtvaart Tel. 12

Het Familie-Hotel “De La Poste” is in 1925 geheel verbouwd en naar de eischen des tijds ingericht . Het telt 25 kamers en 40 bedden. Het Hotel is electrisch verlicht, bevat gezellige eet- en conversatiezalen, biljardkamer en ruime comfortabel ingerichte logeerkamers, alle voorzien van vaste waschtafels, ingebouwde hang- en legkasten en openslaande ramen. Achter het Hotel is een groote schaduwrijke tuin.

1930 4e

Rustig, Comfortabel
Logeeren
in
FAMILIE HOTEL
van den
EERSTEN RANG
RESTAURANT

Geill. Prospectus
—op aanvrage—

A.C. BEUKERS
Eig.

HOTEL
„DE LA POSTE“
OOTMARSUM

TEL. 12 — TELEGR. ADR.: POSTHOTEL

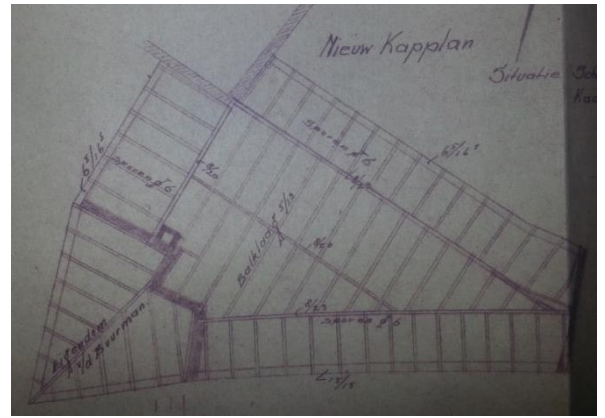
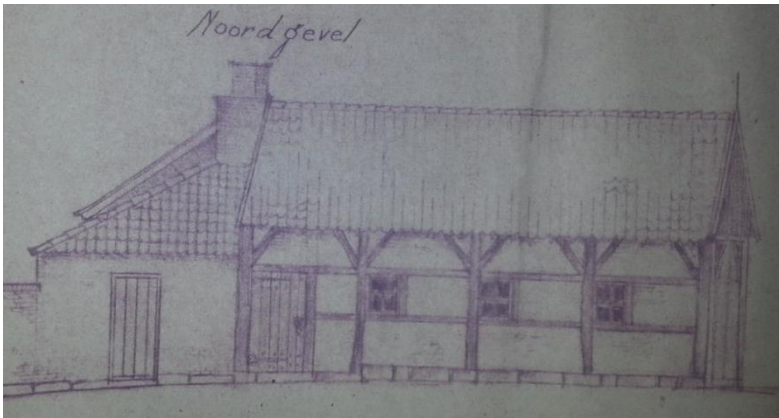
Tuin van het Hotel.

Gerard van Haeften

Omslag van de prospectus, opgesteld door van Gerard van Haeften

Bijzonder is dat het hotel afgebeeld is als een vrijstaand gebouw in een volstrekt groene omgeving. Ook opvallend is het gebruik van het telefoonnummer 12, dat door Beukers te pas en te onpas gebruikt wordt. Bij uitbreiding van faciliteiten, zoals het overdekt stallen van auto's en een donkere kamer voor amateurfotografen wordt de brochure aangepast.

Aan de Kapelstraat bevindt zich het koetshuis, dat bij het perceel hoorde en gebruikt werd als bergplaats. De nog jonge architect Jan Jans krijgt de opdracht de schuur te restaureren na een brand. Hij herstelt de gebintconstructie, plaatst passende raamkozijnen en dekt het gebouw af met oudhollandse pannen in een – gezien de vorm van het gebouw en de aanbouw(en) – ingewikkeld kapplan.

De gevel aan de Kapelstraat met links de aanbouw

Kapplan: onderaan Kapelstraat

Het koetshuis na de restauratie

Het betreft hier de zuidgevel aan de tuinzijde. Vlak onder de pannen zijn de muurankers zichtbaar, die aangeven dat het koetshuis stamt uit 1822. De kopse gevel met boogdeuren en houten topgevel hoort onmiskenbaar bij de Saksische bouwstijl en is zeer authentiek uitgevoerd.

Links de bestaande situatie en rechts de aanpassing

Op 10 november 1942 krijgt Hotel de la Poste toestemming om de achtergevel te wijzigen. De architect is opnieuw Jan Jans uit Almelo. Op de onderstaande tekening is te zien dat de deur naar de tuin in één lijn ligt met de voordeur en dat aan weerszijden van de deur grotere ramen geplaatst zijn

Antoon Beukers heeft een speciale band met Albert Plesman, grondlegger en directeur van de Koninklijke luchtvaart Maatschappij (KLM).. Vanaf het midden van de 20-ger jaren is Plesman een regelmatige bezoeker van Hotel de la Poste. Hij overnacht hier met grote regelmaat, omdat hij zich sterk maakt voor de oprichting van een vliegveld in Twente. Er bestaat vanaf 1921 een smalle strip, geschikt voor het houden van “luchtvertoningen” en gefinancierd door vermogende mensen uit Bentheim en Oldenzaal (op de plek van het huidige vliegveld). Plesman wil juist geregelde lijnvluchten en gemeenten en bedrijven wijzen op de ongekende economische meerwaarde van een vliegveld.

Albert Plesman

Antoon Beukers

In 1927 volgt de oprichting van het Vliegveld-comité Twente. In maart 1928 overtuigt Plesman de bestuurders van gemeenten in het Concertgebouw in Hengelo. Om het vliegveld daadwerkelijk te realiseren heeft hij veel contact met vooral burgemeester Edo Bergsma van Enschede. Die twee liggen elkaar en op 31 augustus 1931 wordt het vliegveld officieel geopend. Ook in de jaren, die volgen, is Plesman vaak in Hotel de la Poste. In 1934 wordt Antoon Beukers zelfs KLM-agent en daarmee is Hotel de la Poste een officieel boekingskantoor.

Het agentschap heeft tientallen jaren geduurd. Beukers beplakt elke koffer na een boeking met een sticker in de geel-blauwe kleuren met een postkoets, bespannen met vier paarden inclusief een hoorn-blazende postiljon.

En in 1937 start Beukers met het serveren van een borreltje voor elke bezoeker onder de naam “Uyvertje”; een duidelijk Frans verbasterde naam voor de recordvlucht van de Uiver. Dat was een Douglas DC 2 van de KLM, die in een recordtijd naar Australië vloog.

De legendarische DC 2 met de naam “Uiver”

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zit Plesman ruim 11 maanden gevangen in Scheveningen en de Duitsers verplichten hem vervolgens zich in het Oosten van Nederland te vestigen. Hij mag zich op geen enkele manier bezighouden met Schiphol en geen contacten aangaan met mensen uit de randstad. Hij woont aan de Langenkampweg 120 op de grens tussen Enschede en Hengelo. Uiteraard krijgt hij daar bezoek van zijn kinderen en personen uit de luchtvaartwereld. Bijvoorbeeld de KLM-directeur Henk Veenendaal, die hem regelmatig het laatste nieuws uit het Westen van het land brengt. Toch is het oppassen geblazen en doet de Landwacht met enige regelmaat invallen. Aan het einde van de oorlog wordt het hem daar letterlijk te heet onder de voeten en duikt hij onder in Hotel de la Poste. Heel bijzonder is dat aan deze episode in het leven van Plesman in boeken over hem geen aandacht is besteed. Ook na de oorlog is geen ruchtbaarheid gegeven aan dit historisch feit.

Negen jaar na de oorlog verschijnt op 11 november een groot artikel in het Dagblad van het Oosten over de relatie tussen Albert Plesman en Antoon Beukers.

Dr Plesman maakte plannen in een Ootmarsum's hotel

Reeds 20 jaar K.L.M.-bijkantoor

(Van een onzer verslaggevers)

In een dromerig-stil straatje in Ootmarsum, in een klein kantoor van een paar vierkante meter heeft wijlen dr. Plesman in de woelige oorlogsdagen, toen de vliegtuigen dood en verderf zaaiden, kanonnen bulderden en V 1's over 't land lawaaiden, de plannen uitgedacht hoe het na de oorlog allemaal weer zou moeten gaan met de Nederlandse luchtvaart. Hier beraamde hij zijn tocht naar Amerika, die op de dag van de bevrijding ondernomen werd.

Ootmarsum a herinneringsb en leven van ven, treft m niet aan, war log geen ru ven.

Waarom w schede in di vlucht en w de la Poste i voor het ma wordt duid toortje van treedt. Alles luchtvaart. M de modellen men treft er dienstregelin andere ding vaartverkeer

Dr. Plesm voor de oorl tel de la Po heeft hij mee pet over dit ken. „Ik zot agenten hun elkaar hadde gen.

hoornblazende postillon via de meer dan 1800 jaar „oalt Siepelstad“ Ootmarsum van Hamburg naar Bentheim reed.

Niet veilig meer

Toen het zelfs in Driene bij Enschede, waar dr. Plesman in de latere oorlogsjaren woonde, niet meer veilig voor hem was, kwam hij naar

Kop van het artikel van 11 november 1954

Antoon Beukers, opgevoerd als “zijn oude vriend”, komt uitgebreid aan het woord. Een letterlijk citaat uit dit artikel:

“Op een dag kwam de ober bij me met de mededeling , dat er een mijnheer aan de telefoon was, die zijn naam onder geen enkele voorwaarde wilde noemen”, zo vertelde de heer Beukers ons. “Het bleek dr. Plesman te zijn, die mij zei, dat hij het in Driene niet meer kon uithouden en hij vroeg of ik hem geen onderdak kon verschaffen. Mijn hotel was echter gevorderd en zal vol met hoge Duitse officieren, maar dr. Plesman liet zich er niet door afschrikken, want een dag na het telefoongesprek kwam hij op een oud fietsje naar Ootmarsum met een versleten actetas over 't frame en hij diende zich bij het hotel aan als zijnde mijn oom. En dr. Plesman is al die tijd, dat hij bij me verbleef , mijn “oom” gebleven, aldus de heer Beukers.”

Plesman heeft de jaren in Twente gebruikt om de koers en strategie uit te stippelen voor de KLM na de oorlog. Het is tekenend voor hem, dat hij na de oorlog in een enorm tempo kans ziet nieuwe toestellen te bestellen, te financieren en licenties te verkrijgen voor geregelde lijnvluchten. Plesman verblijft altijd in hotelkamer 2 op de eerste verdieping aan de voorzijde en urenlang heeft hij met Beukers op zijn kantoorkamertje gesproken . Ongetwijfeld is Antoon Beukers op de hoogte geweest van al zijn plannen

om de KLM weer te laten verrijzen; het waren generatiegenoten en vrienden van elkaar.

Het Leids Dagblad wijt op 27 september 1969 een volledige bladzijde aan de viering van 50 jaar KLM. In een dikgedrukte kop krijgt Ootmarsum en daarmee Hotel de la Poste alle credits als plek voor het uitbroeden van die plannen. Dat is wat overdreven, omdat zijn adres in Enschede ook belangrijk is geweest. Ook daar heeft hij veel mensen op bezoek gehad, die mede vorm gegeven hebben aan de verrijzenis van de KLM na de oorlog.

Artikel Leids dagblad 27 september 1969

Toch maakt Plesman na de oorlog een gebaar, waarmee hij Twente wil bedanken voor de gastvrijheid en het luisterend oor. De eerste Douglas DC-4 in een serie van zes maakt op 28 maart 1946 vanaf Schiphol een vlucht naar Vliegveld Twente. Alle burgemeesters van Twentse gemeenten zijn uitgenodigd op het vliegveld. De oud-burgemeester van Enschede, Edo Bergsma, onthult samen met Albert Plesman de naam van de PH-TAT. Het vliegtuig krijgt de naam "Twenthe". Ook het Twentse Ros in de rode kleur staat op de romp afgebeeld. Alle burgemeesters ontvangen de onderstaande plaquette. En Hotel de la Poste blijft tot in de jaren tachtig "Booking Office for Emigration by KLM".

De beide zijden van de plaquette

In de Tweede Wereldoorlog vorderen – zoals al aangegeven - Duitse troepen Hotel de la Poste. Dat gebeurt op meer plekken in Ootmarsum . En na de bevrijding is het korte tijd de officiersmess van de Canadezen.

De kantoorkamer van Antoon Beukers

Na de oorlog pakt Antoon Beukers de zaak weer op en Hotel de la Poste heeft over belangstelling niet te klagen. In 1959 overlijdt Antoon Beukers heel plotseling aan een hartstilstand, terwijl hij in zijn kantoorkamer aan het werk is. Zijn twee zussen zijn niet in staat de bedrijfsvoering op zich te nemen en daarmee komt een einde aan twee generaties van de Beukersfamilie in Hotel de la Poste. Christien en Mientje verkopen het pand aan de garagehouder Willem Silderhuis en vertrekken zelf richting het bejaardentehuis aan de Markt op de leeftijd van 56 en 62 jaar. Silderhuis koopt het pand voor 35.000 gulden en verkoopt het een jaar later voor 80.000 gulden. Dan staat het een jaar leeg en in 1961 koopt mevrouw M.E. Ruiten -Van Soelen het pand voor een vergelijkbaar bedrag. Zij betaalt in verhouding teveel en denkt Hotel de la Poste in haar eentje te kunnen runnen. Het loopt uit op een fiasco. Het aantal gasten loopt terug en al in 1962 besluit zij te stoppen. Zij verkoopt het zwaar verwaarloosde

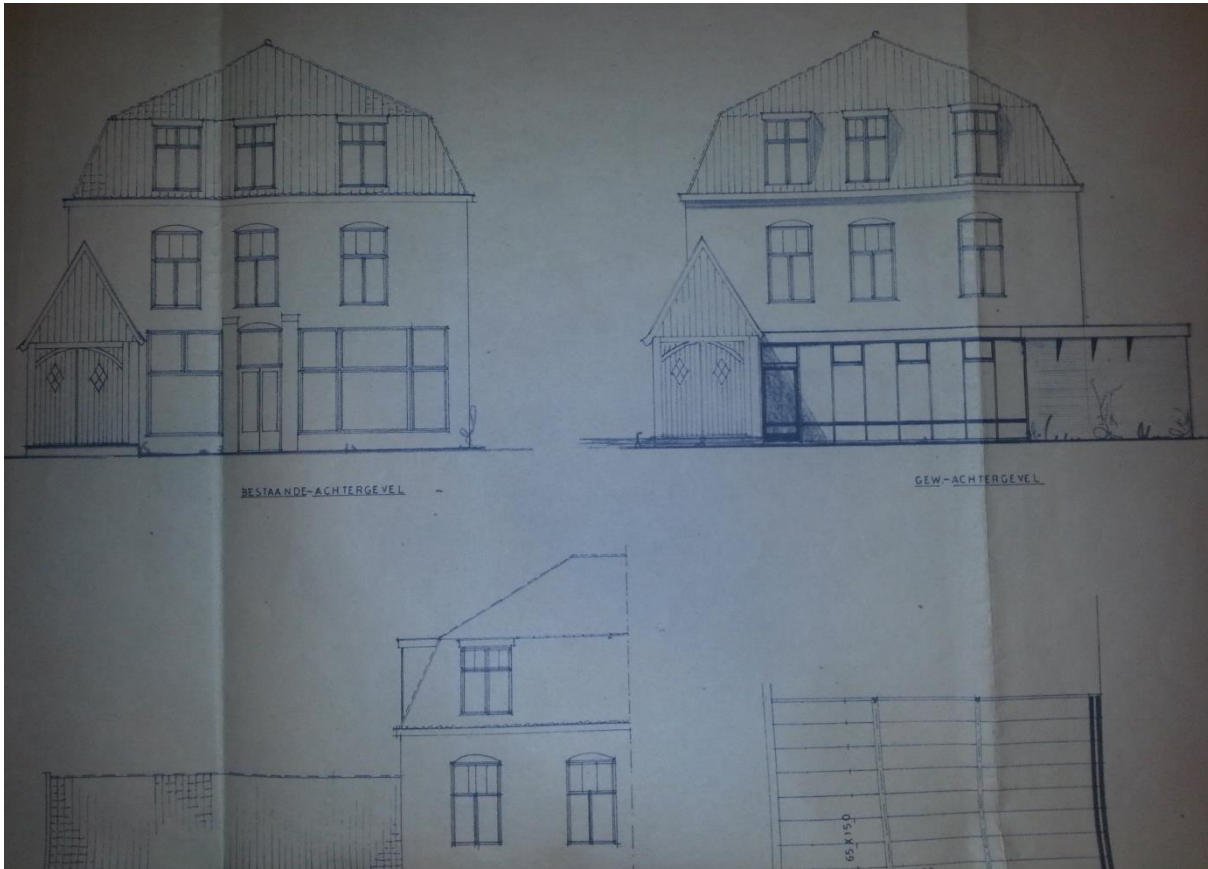
hotel aan Johan Knol. Daarmee breekt opnieuw een periode aan, waarin twee generaties van dezelfde familie het hotel leiden. Na de overname blijkt dat er veel gebreken en problemen zijn. Een kattenplaag zorgt ervoor dat alle matrassen vernieuwd moeten worden. De houten vloeren zijn zo slecht dat de meeste vervangen moeten worden. Op verzoek van de vorige eigenaar loopt de waterleiding via de dakgoten als een soort ringleiding naar de sanitaire voorzieningen op de hotelkamers. Dat scheelt veel leidingwerk en minder breekwerk in de kamers. Maar in de winter bevriezen die leidingen. Toch is het niet alleen kommer en kwel. Al in 1964 kiest BV Trans – de reisorganisatie van de NS – voor Ootmarsum en daarmee stromen bij Hotel de la Poste veel boekingen binnen. Jarenlang goed voor circa 30 gasten per week . Bij de familie Beukers is het de KLM en door de lucht; bij de familie Knol is het de NS en over het spoor.

Op 22 november 1971 krijgt J. Knol vergunning voor het maken van dakkapellen in de zijgevels en het repareren van de goten. Dat gaat niet zonder slag of stoot. De gemeente constateert dat de aanvraag juist is ingediend, maar stelt vast dat er extra eisen aan de brandveiligheid gesteld worden. Bij het verlenen van de vergunning, worden die extra maatregelen opgenomen . Dat houdt het volgende in:

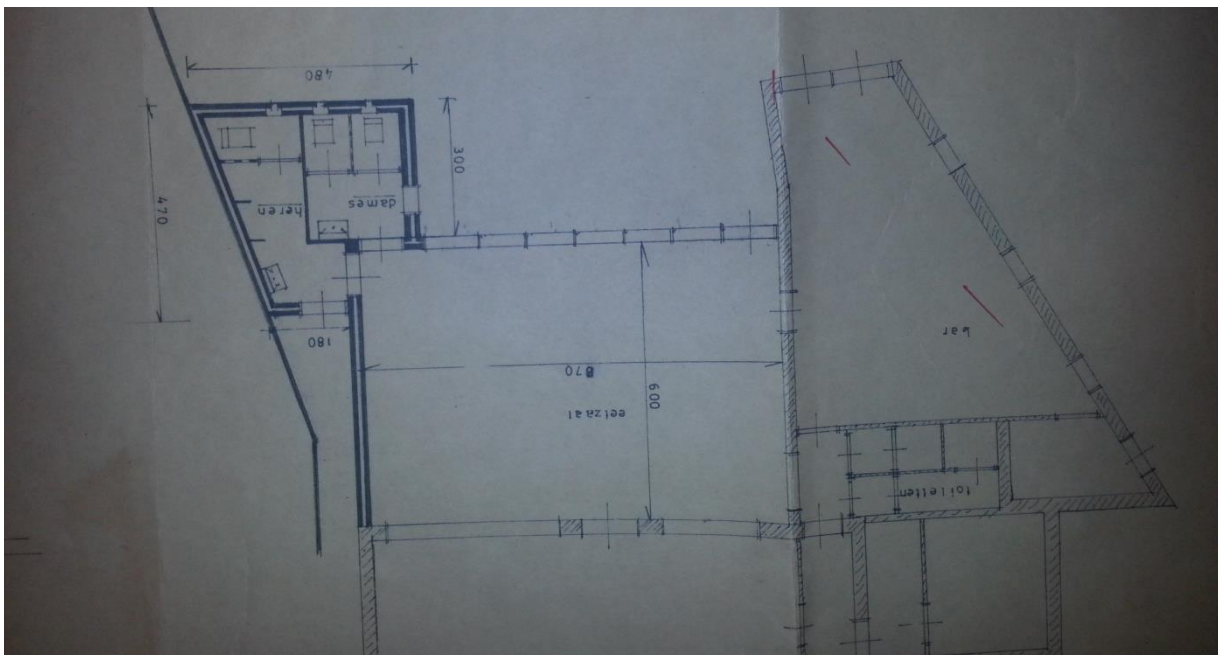
- 1- Brandblusapparaten op elke verdieping
- 2- Brandtrappen via bordessen vanaf de tweede en eerste verdieping naar de begane grond.

In 1973 trouwen Rob Knol en Elvie Heupink en luidt de firmanaam: J. Knol en zoon. Een paar jaar later – in 1975 – komt er een grotere verbouwing en nu is de aanvrager R.Knol. Het gaat nu om het bouwen van een grote serre aan de achtergevel en het plaatsen van toiletten aan de linkerachterzijde van Hotel de la Poste. De architect is Ben Veldboer uit Ootmarsum.

Het is een forse ingreep. Op onderstaande tekening is goed te zien hoeveel m² toegevoegd wordt en dat de lange zijgevel van het koetshuis niet langer vrij ligt. Het Oversticht geeft op 27 oktober een positief advies af en op 29 oktober verleent de gemeente de vergunning.

Linksboven de oude situatie en rechtsboven de gewijzigde met linksonder de mate, waarin de serre de tuin insteekt

De plattegrond illustreert de omvang van de ingreep

In 2004 neemt de familie Knol het besluit om Hotel de la Poste te verhuren aan Gerja Okken en Ernst Busscher. Het echtpaar houdt vast aan het bestaande concept, dat immers het visitekaartje is van het hotel gedurende tientallen jaren. Ernst Busscher moderniseert de bestaande hotelkamers in de loop van de jaren. In 2014 besluiten zij de huurovereenkomst niet voort te zetten.

In maart 2016 koopt Harry Oude Weernink het inmiddels bijna honderd jaar oude Hotel de la Poste.

Foto uit 1937 met een bus, die "Paris" als bestemming heeft

Foto uit 1948 met opvallende reclame

Foto uit 1975 met op het schutbord een aparte vermelding voor Bar 't Koetshuis

Conclusies

De onderstaande conclusies hebben betrekking op zowel het gebied rondom de Marktstraat 5 als het object zelf. De conclusies zijn per hoofdstuk gerangschikt en vatten de belangrijkste kwaliteiten/ waarden van de bouw- en gebruiksgeschiedenis samen.

Conclusies hoofdstuk 1 - Gegevens over de locatie Marktstraat 5

- 1- Het object is ruim 110 tot 115 jaar oud
- 2- Het object heeft al vanaf 1900 een logementsfunctie en is onder de naam Hotel de la Poste vanaf 1918 een hotel- restaurant
- 3- Het object ligt in een Beschermd Stadsgezicht , aangewezen door de Rijksdienst in 1996
- 4- Het object bevindt zich op een perceel, dat sinds 2005 de status heeft van “terrein van archeologische waarde” en komt in aanmerking voor oudheidkundig bodemonderzoek of oudheidkundige waarnemingen
- 5- Het object krijgt opnieuw een horecafunctie en dat is niet strijdig met het bestemmingsplan.

Conclusies hoofdstuk 2 - Ontwikkeling Ootmarsum en met name de Marktstraat; een gebiedsgerichte benadering

- 1- Het stadje Ootmarsum kenmerkt zich door de aanwezigheid van een laat-middeleeuws stratenpatroon met de Oost- en Westwal op de plaats van de oude grachten en buitenste omwalling
- 2- De Marktstraat vormt samen met de Schiltstraat en Grotestraat de interne Noord/Zuid-verbinding tussen de Stenen Poort (= noordzijde) en de Houten poort (= zuidzijde)
- 3- De knik naar links in het perceel van de Marktstraat 5 is een direct gevolg van de gebogen loop van de Kapelstraat op de plek van de binnenste omwalling
- 4- Op de kaart van Jacob van Deventer uit 1560/1561 is duidelijk te zien dat de Marktstraat toen al aan beide zijden bebouwd was
- 5- Gezien de eeuwenoude bewoning is archeologisch onderzoek op het perceel van de Marktstraat 5 zeker van belang.

Conclusies hoofdstuk 3 - Bouw- en gebruiksgeschiedenis van Hotel de la Poste; een objectgerichte benadering

- 1- Hotel de la Poste is een karakteristiek pand, ingeklemd tussen twee rijksmonumenten en liggend in een straat, die al rond 1560 volledig bebouwd was
- 2- Vòòr het huidige gebouw heeft op die plaats een statige stadsboerderij gestaan. Deze boerderij is eigendom geweest van de familie Teusse; vanaf 1748 een

aantal keren genoemd als wijnkopers. Deze familie verkoopt in 1867 het pand aan de Vincentiusvereniging, die er een school vestigt voor de opleiding van dienstboden. Dit bestuur sloopt de boerderij en bouwt in de laatste 30 jaar van de 19de eeuw het huidige gebouw. Op 12 juni 1900 komt het pand in handen van de familie Beukers

- 3- Albertus Cornelis Beukers start – na een aanloop met een logementsfunctie - in 1918 met Hotel de la Poste. De naam “Hotel de la Poste” is een bewuste keus van de familie Beukers. Het is een verwijzing naar de tijd van de postkoets, die de verbinding vormt tussen de Hanzesteden en het gebruik van de Franse taal is “bon ton” op de grens naar de 20ste eeuw en een aanduiding voor kwaliteit
- 4- Antoon Beukers, de oudste zoon van A.C. Beukers, is vanaf de 20-ger jaren de drijvende kracht en onder zijn leiding wordt het echt een hotel met allure
- 5- In 1925 wordt het hotel uitgebreid met twee verdiepingen en krijgt de voorgevel het huidige aanzicht
- 6- De bekende architect Jan Jans heeft een tweetal keren in opdracht van Antoon Beukers wijzigingen aangebracht aan het hotel. Hij heeft zowel het koetshuis volledig in authentieke stijl gerestaureerd en de achtergevel op de begane grond gewijzigd
- 7- Bijzonder is de connectie tussen de KLM en Hotel de la Poste gepersonifieerd in Albert Plesman en Antoon Beukers. Het zijn generatiegenoten en kunnen goed met elkaar opschieten. Als enige hotelier in Nederland heeft hij een officieel KLM-agentschap. Vanaf midden jaren twintig kwam Plesman met grote regelmaat naar Hotel de la Poste. In de oorlogsjaren heeft Plesman zijn plannen met de KLM voor een belangrijk deel bedacht in de kantoorkamer van Antoon Beukers
- 8- Na de dood van Antoon Beukers in 1959 komt het hotel – na enkele doorverkopen – in 1962 in handen van de familie Knol. Al in 1964 kiest BV Trans – de reisorganisatie van de NS – voor Ootmarsum en dat levert jarenlang veel boekingen op. Bij de familie Beukers is het de KLM en door de lucht; bij de familie Knol is het de NS en over het spoor
- 9- In 1971 plaatst de familie Knol brandtrappen aan de buitenzijde na een verbouwing op de hoogste verdieping . In 1975 krijgt het hotel een uitgebreide serre en extra sanitaire voorzieningen aan de zijde van de binnentuin
- 10- In maart 2016 koopt Harry Oude Weernink het inmiddels bijna 100-jarige Hotel de la Poste van de familie Knol.